

prevod odlomka iz Sedmega pisma, edinega besedila, v katerem Platon govori v svojem imenu. Tako *Evtifron* kot Sedmo pismo sta tu objavljena v novem, izboljšanem prevodu. V dodatku sta priložena še Platonova biografija in seznam kratic Platonovih dialogov,

posebej zanimiv pa je izčrpen pregled antične filozofije po šolah.

Andraž Jež

Izola

andraz.jez@gmail.com

Tretje slovensko-hrvaško slavistično srečanje/Treči hrvatsko-slovenski slavistički skup, Opatija, 7.–8. april 2006

Po petih letih, kolikor je minilo od zadnjega skupnega slovensko-hrvaškega slavističnega simpozija, ki je leta 2001 potekal v Šmarjeških Toplicah, še prej pa leta 1999 v Novigradu, so se udeleženci z ljubljanske in mariborske Filozofske fakultete (Oddelka za slovenistiko in obeh Oddelkov za slovanske jezike in književnosti) ter zagrebške Filozofske fakultete (Oddelka za kroatistiko in Oddelka za južnoslovanske jezike in književnosti) ponovno zbrali v Istri, tokrat na njenem najvzhodnejšem koncu, v Opatiji. Dvodnevno srečanje pod pokroviteljstvom zagrebškega Oddelka za južnoslovanske jezike in v odlični organizaciji Anite Peti Stantić se je s predstavitvami 25 referatov (izid zbornika je predviden za letošnjo jesen) in razgibanimi diskusijami odvijalo v prostorih hotela Opatija, prvi dan pa še na popoldanski ekskurziji v bližnje, nad Kvarnerski zaliv dvignjeno mestece Kastav. Čeprav bi zgodnjeaprilsko z dežjem in snegom pospremljeno »Popotovanje iz Ljubljane do Opatije« z besedami Ivana Volariča Fea skorajda lahko opisali kot »Ljubljana / naliv / ploha / nevihta / ... / monsun / tajfun / tornado / Opatija«, se je

simpozij s pozdravi Borislava Pavlovskega, predstojnika Oddelka za južnoslovanske jezike in književnosti, in Stipeta Botice, namestnika odsotnega predstojnika Oddelka za kroatistiko, Krešimirja Nemca, kljub temu začel v duhu, ki ga je v zborniku referatov s prvega srečanja leta 2001 zaželela urednica, Vesna Požgaj Hadži. Z mislijo namreč, da bi prvo srečanje »odprlo pot prihodnjim srečanjem ter prijateljevanju slavistov ljubljanske in zagrebške filozofske fakultete«.

Namen tovrstnih dvostranskih srečanj je prav gotovo tudi vzajemna seznanitev s sočasnim dogajanjem s področja jezikoslovja, literarne zgodovine in slovstvene folkloristike v Sloveniji in na Hrvaškem oz. priložnost za vnovično potrditev sorodnosti med slovenskim in hrvaškim jezikom. Da se ti in podobni cilji uresničujejo, pričata enakovrednost slovenščine in hrvaščine kot delovnih jezikov simpozija in spontano prehajanje med jezikoma v živahnih diskusijah. Eno takih so spodbudili prav rezultati primerjalne raziskave o stopnji (ne)tolerance rojenih govorcev nasproti

tujcem oz. njihovemu tujemu naglasu v slovenščini in hrvaščini Vesne Požgaj Hadži in Tatjane Balažić Bulc v referatu Otvori usta pa ču ti reči tko si (stavovi prema različitim jezicima u Hrvatskoj i Sloveniji). Avtorici sta poudarili, da stopnja jezikovne tolerance izraža večkulturnost družbe, v diskusiji pa je bilo slišati, da brez tovrstne tolerance ni resnične medkulturnosti. K obema pripomore učenje slovenščine in hrvaščine kot drugega/tujega jezika na podlagi temeljnih priročnikov, kakršen je funkcionalno zasnovana slovnica jezika za tujce. V referatu s povednim naslovom Slovenska slovnica za tujce – kaj imamo, kaj pa bi, sta problematiko predstavili Nataša Pirih Svetina s Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani in Andreja Ponikvar, trenutna lektorica slovenščine na zagrebški Filozofski fakulteti.

Primerjalno so se slovensko-hrvaške tematike lotili tudi nekateri drugi jezikoslovni referati. Ivo Pranjković je primerjal t. i. efektivni sedanjik v slovenščini in hrvaščini, Mira Menac Mihalić pa hrvaške in slovenske narečne frazeme. Avtorica je z večletnim zbiranjem ugotovila njihovo 30-odstotno ujemanje, še posebej slovenskih in kajkavskih ter čakavskih. O hrvaško-slovenskih stikih pri oblikovanju slovenskega kemijskega izrazja v drugi polovici 19. stoletja je ob primeru Cigaletove *Znanstvene terminologije* iz leta 1880 in njegove naslonitve na hrvaški jezik spregovorila Irena Orel in poudarila, »da so bila besedna prepletanja med sorodnima slovanskima in stičnima jezikovnima prostoroma v vseh obdobjih nujno povezovalno sredstvo«. Na simpoziju sta se tematsko povezovala tudi referata Matea Žagarja

in Vande Babič ter Alenke Šivic Dular, ki sta opozorila na zmanjševanje obsega zgodovinske slovnice in stare cerkvene slovanščine v novih bolonjskih študijskih programih na Hrvaškem in v Sloveniji. V svojih prispevkih so avtorji izrazili dvom v upravičenost krčenja temeljnih slavističnih filoloških znanj, ki so »neobhodno potrebna za sleherno temeljito poznavanje slovanskih jezikov« in brez katerih bodo študentje slavistike študij zaključevali brez »jasnih predstav o povezanosti in skupnih jezikovno-zgodovinskih osnovah«. Sama dodajam, da so le-te gotovo potrebne tudi pri razumevanju trenutne in polpretekle sociolingvistične situacije na Balkanu, ki jo v svoji najnovejši knjigi tematizira ameriški raziskovalec Robert D. Greenberg. Hrvaško izdajo z naslovom *Jezik i identitet na Balkanu: raspad srpsko-hrvatskoga* je s prevodom iz angleščine lani pripravila Anita Peti Stantić, ki je na simpoziju sicer predstavila problematiko naslonk in besednega reda v slovenščini in hrvaščini kot dveh sorodnih jezikih. Na vprašanje sprememb v kodifikaciji standardnega hrvaškega jezika, ki so vidne v primerjanju raznočasnih prevodov (istega avtorja), sta opozorila Marko Alerić in Ivan Tomljenović, Marko Samardžija pa je poudaril misel, kako je očitno, »da bi normativisti/kodifikatorji morali biti ne samo diagnostiki, temveč predvsem prognostiki«, s čimer bi se izognili nepravčasnim posegom v jezik na ravni podomačevanja. »Nasploh bi se morali vprašati,« je še dodal, »kakšni so kriteriji, po katerih normativisti enim oblikam pripisujejo (in jih predpisujejo), drugim pa odrekajo pravilnost.« Z vprašanjem slovenske pravopisne norme na primeru nedosledne rabe velike začetnice v pisavi stvarnih imen,

ki so v zvezi z Evropsko unijo, se je v svojem referatu ukvarjala Nina Novak. Problematiko jezikovne kodifikacije v odvisnosti od razvoja besedilne komunikacije pa je na primeru šolske prakse zadnjih let predstavil Marko Stabej.

Literarnovedni prispevki so večinoma obsegali primerjalne teme v zvezi s slovensko-hrvaško književnostjo in sodelovanjem njunih raziskovalcev. Obsežen dokaz tovrstnega skupnega dela predstavljajo *Literarni izzivi* (2003), »literarnovedna sinteza«, zbornik sodelavcev iz Slovenije, Hrvaške, Nemčije, Srbije, Poljske in Črne gore, posvečen leta 2002 preminulemu Jožetu Pogačniku, slavistu, ki je med drugim deloval tudi na hrvaških univerzah v Zagrebu in Osijeku. Koncept in vsebino knjige je udeležencem predstavil njen slaven urednik Miran Štuhec. Delež v raziskovanju slovenske proze, ki ga je v preteklosti prispevala zagrebška slovenistika, je ob izpostavitvi Aleksandra Šljivarića in Ivana Cesarja podala Ivana Latković, Vladimir Osolnik pa na drugi strani pregled deleža hrvaških vsebin v študijskih programih ljubljanske Filozofske fakultete. Uvodni referat Zvonka Kovača je prikazal vprašanje prenosa jezikoslovne opredelitve drugi/tuji jezik na raziskovanje književnosti kot druge/tuje (v primeru sorodnih književnosti, npr. slovenske in hrvaške). Svojevrsten odraz medkulturnosti v zvezi z odnosom do hrvaštva je viden tudi v zgodnji poeziji Edvarda Kocbeka (Dalmatinski ciklus) in njegovih še neobjavljenih dnevniških zapisih iz leta 1932, ki jih je v referatu Kocbek in Hrvaška predstavila Irena Novak Popov. Sklop referatov o najnovejši sodobni literarni ustvarjalnosti je s prispevkom o prozi slovenskih pisateljic po

letu 1990 uvedla Silvija Borovnik. V njihovih delih je ugotovila številne novosti, tudi razbijanje »najrazličnejših tematskih tabujev in klišejev«, hkrati pa poudarila, da njihova dela niso uvrščena v nekatere antologije. Z romanoma dveh pisateljic, *Ptičje hiše* Slovenke Berte Bojetu Boeta in *Kao da me nema* Hrvatice Slavenke Derakulić, se je v referatu, ki je tematiziral posilstvo v sodobni prozi, ukvarjala Alojzija Zupan Sosič. Mateja Pezdirc Bartol je po pregledu slovenskih dram z začetka 21. stoletja ugotovila visok delež marginalcev (duševno prizadetih, urbanih proletarcev in pripadnikov drugih narodnosti in ras) kot osrednjih dramskih oseb. Najsodobnejšo slovensko in hrvaško romaneskno ustvarjalnost Andreja Skubica in Renata Baretića je z ozirom na jezikovno in narativno polifoničnost pod drobno-gled vzela Đurđa Strsoglavac, tudi kot prevajalka Baretićevega »večjezičnega« romana *Osmi povjerenik* (2003). Slovstveno folkloristiko sta zastopala Marija Stanonik in Stipe Botica. Marija Stanonik je o Stanku Vrazu, slovenskem in hrvaškem pesniku, spregovorila predvsem kot zbiratelju slovenskega folklornega pripovedništva, Botica pa je predstavil rezultate zbiranja hrvaških nagrobnih napisov, med katerimi so tudi taki v slovenskem jeziku.

Referat Aleksandra Bjelčevića, ki je v razpravo ponudil vprašanje relativizacije literarnozgodovinskih oznak, kot je npr. poimenovanje obdobja romantike, je spodbudil razmišljanje in diskusijo o ponovnem pretresu že ustaljenega. Podobno je različna mnenja – nekatera je v prispevku predstavil Miran Hladnik – že pred srečanjem spodbudila Hladnikova pobuda, da se z letom 2006 prične serija »slovenskih slavističnih

kongresov zunaj domačih meja: v Zagrebu, Trstu in Celovcu«. Oktobrski zagrebški kongres tako ponuja »odpoved določenosti nacionalne filologije z državnim teritorijem« in »priložnost artikulacije tistih jezikovnih, literarnih in nacionalnopolitičnih tem, ki so povezane s kongresnim dogajališčem«.

Tudi dogajališče minulega simpozija v pomladanski hrvaški Opatiji, nekdanjem avstro-ogrskem letovališču, ki se je pričelo razvijati v času ene izmed Slovincem in Hrvatom skupnih držav, je s svojim secesijskim, morsko-celinskim okoljem, srečanju dodalo svojevrsten čar. Upajmo, da bo tako tudi z Rogaško Slatino, morebitnim prizoriščem naslednjega srečanja, kot je bilo slišati ob slovesu. Iz hrvaške prestolnice so organizatorji letošnjega srečanja prinesli tudi čisto svežo prvo številko revije *Studentski časopis za južnoslavenske jezike*,

književnosti i kulturu »Balkan Express«, ki ga je izdal Klub studenata južne slavistike »A-302« na zagrebški Filozofski fakulteti. Z izvirnimi literarnovednimi, še posebej pa kulturološkimi prispevki (npr. esej Ivice Bakovića o polarizaciji sever – jug in moški – ženska v slovenskem filmu *Kajmak in marmelada*), literarnimi ocenami in objavo znanstvenih člankov Blanke Bošnjak, Tatjane Balažic Bulc in Dragice Haramije (prvotno natisnjenih v *Jeziku in slovstvu*) v hrvaškem prevodu Đina Đivanovića in Milane Romić so zagrebški študentje Oddelka za južnoslovanske jezike in književnosti k mozaiku Tretjega slovensko-hrvaškega slavističnega srečanja dodali svoj, ne nepomemben kamenček.

Vladka Tucović

Majšperk

vladka.tucovic@guest.arnes.si

17. Primorski slovenistični dnevi, Prem in Ilirska Bistrica, 6.–8. april 2006

V začetku aprila, natančneje 6., 7. in 8. aprila 2006 so se odvijali že 17. Primorski slovenistični dnevi. Strokovno srečanje slovenistov je tokrat potekalo na Premu in v Ilirski Bistrici. Prvo srečanje je bilo ob 100. obletnici rojstva pisatelja Franceta Bevka leta 1990, od takrat poteka vsako leto, za organizacijo pa izmenično skrbijo Slavistično društvo Koper, Slavistično društvo Nova Gorica in Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm. Letošnje Primorske slovenistične dneve je organiziralo Slavistično društvo

Koper v sodelovanju z Znanstveno-raziskovalnim središčem Univerze na Primorskem.

Uvod v 17. Primorske slovenistične dneve je bil ogled rojstne hiše Dragotina Ketteja in predstavitev pesniške zbirke *Sem fantič bil mlad ali Dragotina Ketteja veseli del*, ki jo je uredil Silvo Fatur in ilustriral Romeo Volk. Predstavitev, ki je potekala na gradu Prem, je s kulturnim programom popestrilo Kulturno društvo Prem. V petek, 7. aprila, je